

OHRANIMO METULJE MRAVLJIŠČARJE

TRAVIŠČNI HABITATI METULJEV

Metulji mravljiščarji so zelo redki in ogroženi, njihov razvojni krog pa je zelo zanimiv in poseben. Njihova prva posebnost je ta, da samice jajčeca odlagajo samo na cvetne glavice rastline zdravilne strašnice in nobene druge. A s tem njihovih posebnosti še ni konec. Ko se iz jajčeca izleže gosenica, ta pade na tla in začne se igra pretvarjanja za posvojitev. S posebnim sladkastim izločkom gosenica namreč privablja mravlje, ki jih vonj spominja na zarod, zato jo odnesejo v mravljišče. Tam gosenica izkorišča njihovo gostoljubnost. Ko se gosenica zabubi in preobrazi v odraslega metulja, preneha izločati sladkast izloček in šele takrat mravlje spoznajo zaroto, zato mora mlad metulj čim prej zapustiti mravljišče.

ZAKAJ JE POTREBNA ČASOVNO PRILAGOJENA RABA?

Nižinski ekosistemski travnik

Če na travniku opazimo rastlino zdravilno strašnico in mravlje, je to dober obet, da na travniku prebivajo tudi metulji mravljiščarji. Prisotnost strašnice in mravelj sta nujni za življenje teh metuljev. V cvetne glavice strašnice namreč samice odlagajo jajčeca, iz katerih se izležejo gosenice. Gosenice izločajo posebno snov, ki mravlje spominja na njihov zarod in ko gosenice metuljev padejo na tla, jih mravlje odnesejo v mravljišče. Tu gosenice izkoriščajo njihovo gostoljubnost in se hranijo z njihovim zarodom. Ko se gosenice zabubijo, prenehajo z izločanjem snovi. Mravlje šele takrat spoznajo zaroto, zato mora mlad metulj čim prej poleteti iz mravljišča.

Omejitev košnje med 15. junijem in 15. septembrom metuljem mravljiščarjem omogoča, da imajo dovolj hranilnih rastlin (zdravilnih strašnic). Če teh ni, samice nimajo ustreznih mest za odlaganje jajčec, zaradi česar je razvojni krog moten ali se celo prekine. Travniki, ki so življenjski prostor metuljev mravljiščarjev, se gnojijo le izjemoma in še to v majhnih količinah, zato je popolna prepoved gnojenja potrebna predvsem z vidika ohranjanja vrstne sestave travnika (prisotnost strašnice).

KAKO LAHKO POMAGATE TUDI VI?

Če želite aktivno sodelovati pri ohranjanju redkih in ogroženih metuljev mravljiščarjev, vas vabimo, da se vključite v operacijo »Traviščni habitati metuljev« in z izvajanjem ...

OBVEZNIH ZAHTEV:

MET_KOS: Košnja/paša ni dovoljena med 15. 6. in 15. 9. in prepoved gnojenja

MET_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenege nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša od 5-10 % površine travnika

in IZBIRNE ZAHTEVE:

MET_MRVA*: Spravilo mrve s travinja

... pomembno pripomorete k ohranjanju življenjskega prostora teh travniških posebnežev.

Kmetija se lahko vključi v izvajanje operacije »Traviščni habitati metuljev«, četudi nima nobenega GERKa, večjega od 1 ha. V tem primeru izvaja samo obvezno zahtevo MET_KOS.

POGOJI ZA VKLJUČITEV V OPERACIJO »Traviščni habitati metuljev«

Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba)

Raba: trajno travinje

Obseg: del površin (najmanj 20 % površin travinja, ki leži znotraj ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev)

Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti

Območja izvajanja: sloj ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev

*V kolikor se odločite tudi za izvajanje izbirne zahteve MET_MRVA, na kmetijskem gospodarstvu ne sme biti travne silaže.

OBMOČJA, KJER JE MOŽNO IZVAJATI OPERACIJO »Traviščni habitati metuljev«

Operacije »Traviščni habitati metuljev« ni možno izvajati kjerkoli, temveč le na območjih, kjer so metulji mravljiščarji še prisotni. Ta območja so z vijolično barvo prikazana na spodnji karti.

Traviščni habitati metuljev

FINANČNO NADOMESTILO

V letu 2015 je za izvajanje obvezne zahteve MET_KOS operacije »Traviščni habitati metuljev« predvideno plačilo **142,20 EUR/ha** (oz. **170,9 EUR/ha**, če so v izvajanje obveznih zahtev vključeni tudi GERKi, večji od 1 ha – zahteva MET_NPAS) in še dodatnih **8,10 EUR/ha**, če se kmet odloči tudi za izvajanje izbirne zahteve.

Za območja Natura 2000: Cerovec, Haloze – vinorodne, Libanja, Volčke, Ličenca pri Poljčanah, Mura, Goričko, Reka, dolina Vipave, Trnovski gozd – Nanos, Javorniki – Snežnik, Notranjski trikotnik, Ljubljansko barje, Osrednje Slovenske gorice in Dravinja s pritoki, kjer so možnosti kmetijske pridelave boljše, znaša plačilo za izvajanje obvezne zahteve MET_KOS **238,20 EUR/ha** (oz. **266,90 EUR/ha**, če so v izvajanje obveznih zahtev vključeni tudi GERKi, večji od 1 ha – zahteva MET_NPAS).

KAKO OHRANJATI VRSTNO BOGATE TRAVNIKE?

Travniki, ki so življenjski prostor metuljev mravljiščarjev, so v Sloveniji močno ogroženi, zato je njihovo varstvo nujno potrebno. K njihovem ohranjanju lahko prispevate tudi vi, tako da:

- ▶ Se vključite v operacijo »Traviščni habitati metuljev«.
- ▶ Vzdržujete ali po možnosti povečujete delež pozno košenih travnikov na vaši kmetiji.
- ▶ Travnikov ne gnojite.
- ▶ Pokošene trave ne balirate (ne povijate v plastično folijo).
- ▶ Na travniku puščate nepokošen pas, ki ob košnji in tudi kasneje predstavlja pomembno zatočišče za številne travniške vrste.
- ▶ Preprečujete zaraščanje oziroma prekomerno rabo travnikov.
- ▶ Že zaraščene površine počistite in ponovno uredite v travnike.

DODATNE INFORMACIJE

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana
Tel: 01/513 66 00; kgzs@kgzs.si ter območni Kmetijsko gozdarski zavodi

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Tobačna ulica 5, 1000 Ljubljana
Tel: 01/230 95 00; zrsvn.oe@zrsvn.si ter Območne enote Zavoda RS za varstvo narave

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska 22, 1000 Ljubljana
Tel: 01/478 90 00, gp.mkgp@gov.si

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano podpira prizadevanja za ohranitev metuljev v Sloveniji. Operacija »Traviščni habitati metuljev« je namenjena vzpodbujanju izvajanja prilagojene kmetijske prakse, ki poleg pridelave krme skrbi tudi za ohranjanje ogroženih vrst metuljev. Operacija »Traviščni habitati metuljev« se izvaja v okviru Programa razvoja podeželja 2014-2020 (Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila). Organ upravljanja Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Besedilo: mag. Mateja Žvikart (Zavod RS za varstvo narave) | strokovni pregled: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano | fotografije: Matjaž Jež, Martin Vernik | oblikovanje: Sandra Anzulović | tisk: Birografika BORI d.o.o. | naklada: 6.500 | februar 2015

Vsebinsko zloženke je pripravil Zavod RS za varstvo narave. Organ upravljanja za izvajanje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020 je Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano.